

FIALOVÁ SAKA NA WALL STREETU

aneb

Jakou má české slovo ve světě váhu

Paul Sinclair

Tyto poznámky jsou ovocem mé dvanáctileté překladatelské praxe. Překládám z češtiny, a proto zde komentuji z druhé strany, jak se české firmy a úřady představují světu. Nesnažím se obsáhnout celou šíři písemného projevu a předkládám jen podnět k debatě. Všechny příklady jsou citáty ze života.

Nuže, česká písemná komunikace je:

- neadresná,
 - neosobní,
 - nabubřelá,
 - šablonovitá,
 - užvaněná,
 - tudíž nudná,
- a nepřesvědčuje.

Komunikují lidé, ne firmy

Současný písemný projev je jako člověk, jenž se uchází o vaší přízeň se zakrytou tváří. Pisatel se za textem schovává, protože neumí přijmout odpovědnost. Nejčastěji se jí vyhýbá pomocí trpného rodu (je prokázáno, bylo rozhodnuto), zvrtných zájmen (předpokládá se, učinilo se), protivného slova lze (lze konstatovat) a jakéhosi onkání, kde mluví o obou stranách ve třetí osobě (konzultant vypracuje pro klienta). Kde je vztah?

Nejběžnější věcí je dnes dvacetistránková zpráva nebo nabídka bez jediné myšlenky (natožpak nové myšlenky), neustále omílající planá slova typu řešení, implementace a realizace. Schází proces a jak se hezky říká v počítačovém žargonu, vlastník procesu. Slova padají do prázdna a to je škoda.

Během své praxe jsem přeložil z češtiny stovky dopisů a faxů a ani jeden neobsahoval vlídné lidské slovo, třeba jen „Tady prší, jak je u vás?“ nebo „Pozdravujte manželku a děti.“

Jako by to všechno psal jeden člověk

Čeština je nekonečně, opojně bohatá. Proč dnes lidé neznají pro kladné hodnocení nic, než sterilní slovo *kvalitní*?

O cizích slovech

Molitanoví lidé řinčí cizími slovy, aby se ukázali na výši doby.

Definice optimální kombinace požadavků se dnes stává aktuálnější i při řešení pozic exekutivního charakteru.

Ani si neuvědomují, že mince má druhou stranu a že vyjádření myšlenky slovy:

Musíme si vyjasnit, jaké vedoucí potřebujeme.

příjemce jen uvítá a ve větě mu nic chybět nebude. A když se to má přeložit, na cizince neudělají slova jako operativní nebo signifikantní o nic větší dojem, než na Čecha pohotový a významný. Dojem dělají jasné a uspořádané myšlenky a podstatné informace.

Oč lépe by udělali, kdyby se naučili používat energická slovesa, která ženou děj vpřed. Definice kombinace je stagnace a život je jinde.

A to je jedna krátká věta. Představte si, že máte reagovat na deset nebo dvacet stran takového textu.

Nic proti cizím slovům, jsou-li přínosem nebo neдрží-li tvorba českých pojmů krok s rozvojem technologie. Tak třeba *design* je elegantní a má přesnější význam, než *návrh* a *řešení*. Tyto úvahy si ukládám do adresáře na disku, ne do větevníku na tvrdém kotouči.

XYZ na vás zapůsobí nejen svým krásným výhledem na historické krásy Prahy, ale zaujme kvalitou technického zázemí a audiovizuálními a klimatizačními

systemy. Ty spolu s energetickým napojením a spoji zabezpečují XYZ mezinárodní standard.

Zde říkají, že mají elektřinu, telefon, televizi, topení a větrání jako ve světě. Na tom není nic zajímavého a ani „krásný výhled na krásy“ nepomůže textu ke kráse. Nejsem cynik, ale mě klimatizační systémy nikdy nevzaly.

Když to neprodává, tak to není kreativní

Podklady pro vyhodnocení kritérií k úspěšné realizaci openingu.

(Výsledek otevření.)

Na základě monitoringu kampaně je zřejmé, že kampaň naplnila komunikační cíle stanovené v Advertising Agency Briefu.

(Odezva na reklamu odpovídá zadání zákazníka.)

Stanovený budget pro realizaci openingu byl dodržen.

(Otevření nestálo víc, než jsme počítali.)

V rámci umělecké činnosti divadla je realizace reklamních kampaní realizováno [sic] v rámci mediálních partnerství, které garantují kontinuální spolupráci a výrazně lepší podmínky pro prezentaci uměleckých projektů.

(Naše divadlo si dělá reklamu pomocí mediálních partnerství, zaručujících dobré podmínky pro naše představení.)

Výchozí pozice našeho divadla pro jednání s mediálními domy velmi usnadněna [sic] naší pozicí, která je mezi komerčními produkcemi v ČR velmi silná a stabilní, dalším podstatným argumentem je, [viz interpunkci] že v našem divadle mají stále angažmá největší osobnosti českého showbusinessu.

(Jednání s médii je usnadněno naší silnou a stabilní pozicí a tím, že angažujeme největší hvězdy českého showbusinessu.)

Je pošetilé, když lidé používají cizí slova, aniž by je znali. Kdyby se podívali do slovníku, uviděli by, že *bussines* se správně píše *business* a že *show business* jsou dvě slova.

Jednotlivé partnerské pozice se od sebe liší rozměrem spolupráce a prezentace a současně na počtu [sic] projektů, na které se partnerství vztahuje.

(Formy spolupráce se liší rozsahem a počtem projektů.)

Takových příkladů mám mnoho, ale to by chtělo „nadstandardní objem času“. Teď tu máme kurikulární reformu.

V oblasti podpory implementace nových kurikulárních dokumentů se zlepšilo propojení jednotlivých aktivit.

Co se stalo? Stalo se něco?

V loňském roce rovněž pokračoval projekt „Komplexní zlepšení ve vzdělávání romské populace“, který je zaměřen na vytvoření standardních kurikulů pro vzdělávání romské populace, které budou využity v přípravných třídách a vypracování metodologií pro učitele obou stupňů základních škol s cílem zajistit, aby měli romští žáci stejný užitek ze základního vzdělávání jako ostatní žáci.

Druhým dílčím cílem je revidovat a rozšířit multikulturní obsah kurikulů pro všechny děti s cílem eliminovat a odstraňovat existující předsudky vůči Romům a jiným menšinám.

První větu jsem už zapomněl, ale druhá snad obsahuje myšlenku. Zkusme ji najít.

Druhým dílčím cílem je revidovat a rozšířit multikulturní obsah kurikulů osnov pro všechny děti s cílem a tím eliminovat a odstraňovat existující předsudky vůči Romům a jiným menšinám.

A ejhle.

Druhým cílem je rozšířit multikulturní obsah osnov pro děti a tím odstraňovat předsudky vůči Romům a jiným menšinám.

Hanácká strategie: Bodó-li tam, cófne. Nebodó-li tam, hrr na ně.

Prioritou politiky zaměstnanosti ČR identifikovanou [ne, priority se neidentifikují] v průběhu procesu [sic] hodnocení [hodnocení je proces] politiky zaměstnanosti kandidátských zemí, je vytváření vhodného institucionálního rámce formulování a realizace politiky zaměstnanosti.

Ještě vlka nezabili, už na jeho kůži pili.

Připravovaná nová právní úprava pracovněprávních vztahů, včetně nového zákona o zaměstnanosti, počítá s větší operativností a flexibilitou pracovněprávních vztahů.

(Nové pracovní právo bude pružnější.)

Bože, neví už nikdo, co a k čemu jsou zájmena?

Významnou roli při formování a prosazování politiky zaměstnanosti na *regionální úrovni* hrají *regionální tripartitní orgány*, představující platformu pro spolupráci sociálních partnerů a umožňující účinnější aplikaci mechanismů politiky zaměstnanosti na *regionální úrovni*.

O subjektech

Slovo *subjekt* se rozšířilo jak mor. Asi je tomu tak proto, že je prázdné a zbytečné, jeho informační hodnota je nulová, a tolik lidí chce znít důležitě.

Mimochodem, všimli jste si, že silná a poctivá slova *práce* a *pracovat* prakticky vymizela z češtiny a byla nahrazena neuživými slovy *činnost* a *vykonávat činnost*?

Podnikatelský subjekt je tedy ve vztahu k *firmě* totéž, co je *výkon pracovní činnosti* ve vztahu k *práci*. (A koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej – devět slov – ve vztahu k *obchodování*.)

Já jsem si myslel, že byl dosažen vrchol, když jeden politik hlaholil v rádiu cosi o „vygenerování politického subjektu“, tedy založení politické strany. Ó nikoli. Týden poté vedl jakýsi matěj v televizi zmatenou řeč o „sedacím subjektu“. Na otázku moderátorky, co tím myslí, odpověděl „No židle, křesla, sedačky“.

I Václav Havel, myslitel a literát, podlehl tomuto davovému šílenství. Mám výstřižek z novin, kde se nechal slyšet, že „zadal úkol BIS týkající se jednoho soukromoprávního subjektu“. To by se mu zkřivila huba, kdyby řekl *jednoho člověka*?

O jistých objektech

Co to je? Činžovní dům, pole nebo rodinný domek? Dílna, hotel, prodejna, restaurace nebo továrna? Hangár, kůlna nebo stodola? Letiště, rybník nebo stáj?

Protože neznámá nic, navrhuji, aby šlo toto přepracované slovo po zásluze na odpočinek a abychom pojmenovávali věci pravými jmény.

Naši operativci

Jedna věta z nabídky pro jakési výběrové řízení.

Statutárním orgánem společnosti je jednatel, který se podepisuje tak, že pod název společnosti připojí svůj podpis.

Bez komentáře.

Díky

Tímto slovem *hodnotíme*, a proto je nevhodné pro zdůvodňování přírodních jevů a procesů jako zde.

- benzin se vznítil díky horkému nitru trubice
- bomby díky své rychlosti padají směrem vpřed
- části prstence se díky odstředivé síle oddělily
- yperit byl důležitý díky své schopnosti působit na kůži

Jeho použití ve spojení s nežádoucími událostmi a situacemi je pak nehoráznost.

- nejenže se díky špatné koordinaci projektu a potížím s výběrovým řízením oddaluje plné spuštění projektu
- díky této úpravě nebyl výsledný tvar optimální

- to je možné jen díky ignoranci pravidel
- většina těch nejchudších z nejchudších žije v oblastech, jejichž rozvoj je díky přírodním podmínkám beznadějný

Doslova

Protože toto slovo má přesný smysl, tyto obraty jsou nesmyslné.

- doslova obrátil dům vzhůru nohama
- divize doslova ukovaly ocelový kruh kolem města
- podařil se mu doslova zázrak
- byla to doslova bomba

Vzájemný

Slovo *vzájemný* působí na lidi jako droga. Zatím jsem na něj narazil ve spojení s dohodou, fúzí, hašteřením, interakcí, konferencí, konfrontací, konkurencí, konverzací, neshodou, neslučitelností, odlišením, partnerstvím, poměrem, provázaností, rozdíly, rozpory, setkáním, schůzkou, sloučením, součinností, souladem, soutokem, souvislostí, souzněním, spojením, spoluprací, střetem, stykem, válkou, výměnou, vztahy a zápolením.

Tento seznam se bude časem prodlužovat.

A ovšem, dárek zdarma, dvoustranný dialog, jeden z obou, každý z obou, následné důsledky, oba se shodli, oba spolu udržovali vztah, mezi oběma se strhla hádka, netřeba podotýkat, postupný rozvoj, proces privatizace, průběh procesu, předem předtočený projev, soustředit se především, spolupodílet se, týmová spolupráce, vzniklá situace, zaměřit se zejména, získané zkušenosti.

České životopisy

Firma XXX – obchodní zástupce

- odpovědnost za sjednávání zakázek
- získávání zákazníků
- uzavírání smluv
- jednání se zákazníky
- zajišťování technického servisu

Firma YYY – vedení obchodního týmu

- vedení týmu obchodních zástupců
- odpovědnost za plnění plánu
- odpovědnost za personální obsazení týmu
- komunikace s ekonomickým vedením podniku
- servisní zajišťování zákazníků

Životopis může (měl by!) změnit lidský život. [...]

Tady vidím, co ten člověk dělal, ale chybí mi to nejdůležitější: *jak* to dělal. Kolik sjednal zakázek? Kolik získal zákazníků? Kolik uzavřel smluv? Byl plán splněn? O kolik se zvýšil obrat firmy? O kolik se zvýšil jeho plat? Dostával prémie? Byl povýšen? Jak velký tým vedl? Jak je školil?

A životopis se nemusí omezit na jednu stranu. Je-li zajímavý, ať jich klidně má pět. Proč si svazovat ruce?

Jedna prázdná internetová stránka

„XYZ s.r.o.

Zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem

v Praze, spisová značka: oddíl X, vložka Y

IČ: XXX

XXX, Praha XX

Tel/fax: XXX

Mail: XXX

Profil společnosti XYZ s.r.o.

XXX zápis do obchodního rejstříku

Spisová značka oddíl X, vložka Y

Sídlo: XXX, Praha XX

Telefon: XXX

Fax: XXX

Mail: XXX

http: XXX

Předmět činnosti:

- koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
- zprostředkovatelská činnost
- ekonomické a organizační poradenství
- daňové poradenství
- pojistný makléř
- Daňové poradenství
- Investiční poradenství
- Poradenská činnost v pojišťovnictví
- Zprostředkovatelská činnost v oblasti finančních produktů

Zákon o pojišťovnictví §25 odst. 4 zákona 363/1999Sb. ukládá povinnost registrace osobám, které chtějí pracovat jako pojistný makléř na pojistném trhu v ČR. Společnost XYZ je registrována u MF jako pojistný makléř pod číslem jednacím XXX.

Zákon o cenných papírech 591/92 Sb. v §45a ukládá povinnost registrace osobám, které přijímají pokyny k operacím s cennými papíry. Společnost XYZ je registrována u KCP (Komise pro cenné papíry) pod reg. číslem XXX ze dne XXX.“

Tak se na to podívejme.

Jméno společnosti: Nic mi neříká, ale dobře.

Zapsaná v obchodním rejstříku: To mě nezajímá a předpokládám, že každá firma má vyřízené formality. Nemám důvod zdržovat se čtením jejich spisové značky, protože pro tyto informace nemám žádné použití.

Profil společnosti: Zde opakují, co mě už jednou nezajímalo, stejně jako adresu a kontaktní informace.

Předmět činnosti: Kéž by si uvědomili, že mají svobodu projevu a že nemusí pořád opakovat zkosnatělé fráze jako „předmět činnosti“ nebo „koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej“.

Jo, to kdyby třeba napsali *Co děláme: Čile obchodujeme...* to bych nastražil uší.

Zákon o pojišťovnictví: Opět píšou toporným jazykem, že mají vyřízené formality.

A to je všechno. O této firmě nevím nic a je mi lhostejná. Ničím mě nezaujala, nenabídla mi žádnou výhodu a nemám důvod vybrat si ji ze stovek firem poskytujících takové služby.

O neúčelném a účelném opakování slov

Nárok na výplatu důchodu vzniká splněním stanovených podmínek pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo výplatu důchodu.

(Nárok na důchod vzniká splněním podmínek a podáním žádosti.)

Hutní výroba má hromadný charakter, u strojírenské výroby jde převážně o sériovou nebo výjimečně kusovou výrobu.

(Hutní výroba je hromadná a strojírenská je sériová, výjimečně kusová.)

Platební karta může být blokována v úrovni autorizačního systému na základě zaslání faxu od vydavatele platební karty nebo na základě telefonického

požadavku držitele platební karty. Pokud je prováděna blokáce platební karty na základě telefonického požadavku držitele platební karty, je do jedné hodiny informován písemně i vydavatel platební karty. Důvodem blokáce platební karty může být krádež nebo ztráta platební karty.

(Odcizenou nebo ztracenou platební kartu zablokuje autorizační systém na základě faxu vydavatele nebo telefonátu držitele. Když je zablokována telefonicky, vydavatel je písemně informován do jedné hodiny.)

Organizace provozu a technické zajištění provozu splňují mezinárodní bezpečnostní pravidla kladená na bezpečnost provozu.

(Organizace a technologie provozu splňují mezinárodní bezpečnostní normy.)

Další služby, které nejsou součástí této nabídky, jsou vyjmenované v příloze této nabídky a v případě zájmu o ně, Vám bude vypracována nabídka.

(V příloze nabízíme další služby.)

Slova ale můžeme opakovat cílevědomě.

Je to vítězství, vítězství za každou cenu, vítězství navzdory všem hrůzám, vítězství, ať je cesta k němu jakkoliv dlouhá a těžká, protože bez vítězství není dalšího života.

Budeme bojovat ve Francii, budeme bojovat na mořích a oceánech s rostoucí důvěrou a rostoucí silou, budeme bojovat ve vzduchu, budeme bránit náš ostrov ať to stojí co to stojí, budeme bojovat na plážích, budeme bojovat na místech vyloďení, budeme bojovat na polích a v ulicích, budeme bojovat v horách.

Dokud nezmůžeme, jako že zvítězíme, jako že zvítězíme.

Ponechávám to s důvěrou na Parlamentu, ponechávám to rovněž na národu, ponechávám to na Spojených státech, ponechávám to na světě a na historii.

To je rétorika ve svém nejlepším. Poučme se z ní.

A začíná nestoudná zpráva pro zahraničního zákazníka. Má přes dvacet stran a celá je psaná **takhle velkým tučným písmem.**

„PSYCHOLOGICKÁ ANALÝZA ZÁKAZNICKÉHO CHOVÁNÍ

závěrečná zpráva z kvalitativního výzkumu

Vedoucí projektu: Mgr. X

Supervize: PhDr. Y

Metodika:

Adekvátně zjišťovaným cílům byla použita základní metoda kvalitativního výzkumu: individuální psychologická explorace (in-depth interview). Základní metoda byla doplněna dalšími specifickými metodami a postupy, které jsou užívány pro tento typ šetření.“

Nic bych za to nedal, že se zeptali pár lidí na několik věcí. A jak se proboha zjišťují cíle?

„Analýza rozhodovacího procesu

Z hlediska průběhu rozhodovacího procesu je třeba odlišit menší, případně střední firmy od velkých společností. Poznatky týkající se rozhodovacího procesu a identifikace činitelů do něj vstupujících je velmi podstatná [sic] pro volbu adekvátního přístupu k oslovení potenciálních klientů.

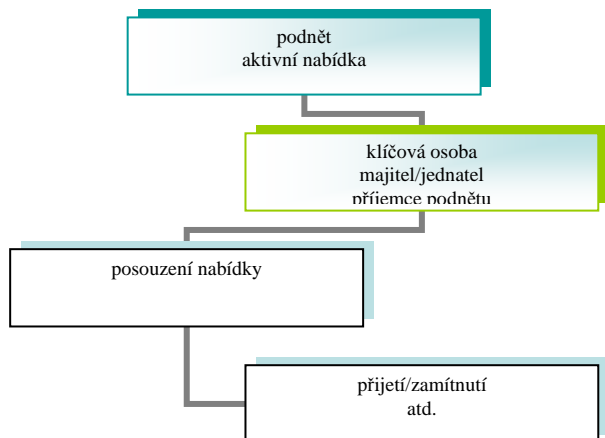
Shodným prvkem u obou kategorií klientů zůstává předpoklad aktivního oslovení firem. Dotázané osoby očekávají, že podnět ke změně přijde z vnějšího prostředí a sami [sic] udávají spíše pasivní roli, alespoň v první fázi procesu.

Zjištěné základní modely rozhodovacích procesů v malých/středních a velkých společnostech jsou zachyceny v následujících schématech.“

Následují dvě strany zbytečných schémat:

„A. SCHÉMA ROZHODOVACÍHO PROCESU

MALÝ A STŘEDNÍ PODNIK



A melou dál:

„Složitost struktury rozhodovacího procesu je přímo úměrná složitosti organizační struktury podniku. V menších firmách je osoba přijímající podnět, tzn. nabídku, totožná s „decision makerem.“ Jedná se nejčastěji o majitele či jednatele firmy. Ten po přijetí nabídky, případně [sic] konzultaci se specialistou (interní/externí) sám či s ostatními podílníky rozhoduje o přijetí či zamítnutí nabídky. Většinou je nabídka porovnávána s konkurenčními. Rozhodovací proces je méně formální, více flexibilní a rychlejší. Doba od přijetí nabídky po konečné rozhodnutí je odhadována řádově v týdnech, maximálně měsících.

Ve větších společnostech bývá příjemcem nabídky specialista. Ten nabídku primárně posoudí a rozhodne, zda je pro firmu adekvátní. V kladném případě vypracuje a podá návrh vedení společnosti. Ta může vyhlásit výběrové řízení a stanovit výběrovou komisi, která posuzuje jednotlivé nabídky. Pro tu poté pracovník připravuje technické posouzení konkurenčních nabídek.

Není-li vyhlášena veřejná soutěž, opět je pracovník pověřen posouzením nabídek konkurence a podklady předává vedení společnosti. K posouzení dalších aspektů (obchodně-právních apod. mohou být přizváni další odborníci, např. ekonomové) [viz interpunkci]

V konečné fázi má rozhodovací právo vedení společnosti – ředitel, jednatel atd. Celý proces trvá déle, dle odhadů respondentů jeden až tři měsíce.“

Anebo jednou větou místo všeho toho žvanění:

V menších firmách rozhoduje méně lidí a jde to rychleji, než ve větších společnostech. Já bych za takové „zjištění“ nezaplátil ani pětník.

Finalisté v soutěži v mlácení prázdné slámy

Hlavním faktorem realizace aktivních opatření na trhu práce je zlepšení adresnosti a efektivnosti opatření ve všech činnostech úřadů práce.

Díky přímému propojení systémů, které zabezpečují nebo sledují pohyb dopravních prostředků po dopravní cestě, jakožto nositele primárních informací o pohybu dopravního elementu, na straně jedné a informačních systémů pro řízení přepravních procesů otevřených zákazníkům železnic na straně druhé, je graficko-technologická nadstavba zabezpečovacích zařízení moderním zdrojem informací pro efektivní řízení logistických řetězců v každé oblasti života společnosti. (56 slov)

Ministerstvo práce a sociálních věcí zpracovává celostátní koncepcie a programy státní politiky zaměstnanosti a řešení stěžejních otázek na trhu práce, soustavně sleduje a vyhodnocuje situaci na trhu práce, zpracovává prognózy vývoje zaměstnanosti a přijímá opatření na ovlivnění poptávky a nabídky práce a k vytváření souladu mezi zdroji a potřebami pracovních sil v

České republice v odvětvové a profesně kvalifikační struktuře a přijímá opatření k usměrňování pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a pracovních sil. (76 slov)

A představujeme vítěze, držitele titulu Slamák Roku. Věta je tak důmyslně sestavena, že v ní ani jedno slovo nic neznamena. Co je koordinace politiky? Co je komplexní přístup? Jak se „návrhem a realizací různých aktivit“ dosáhne maximálního efektu? Když jsme u toho, co je maximální efekt?

Zvýšení úrovně koordinace politiky zaměstnanosti jak v národním, tak v krajském měřítku s cílem dosažení komplexního přístupu, podporujícího zapojení zaměstnavatelů, odborů, regionálních a místních úřadů, neziskových organizací a dalších služeb při návrhu a realizaci různých aktivit a dosáhnout tímto maximálního efektu ve prospěch zlepšení celkové situace v zaměstnanosti znevýhodněných občanů a dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů a na místních trzích práce problémových regionů. (61 slov).

Amen.

Na konec pěkný pamětní spis

Abychom mohli vykonávat svou práci, všichni musíme číst velké množství textů. Protože jsou téměř vždy příliš dlouhé, ztrácíme čas a zbytečně vynakládáme energii hledáním důležitých bodů. Žádám vás proto, aby zprávy byly kratší. Ideální zpráva uvádí hlavní body formou krátkých a výstižných odstavců.

Pokud se zpráva opírá o podrobnou analýzu složitých faktorů nebo o statistiku, uveďte ji v příloze.

Často stačí místo kompletní zprávy shrnutí hlavních bodů, které pak můžete rozvinout ústně.

Zapomeňme na fráze, jako „Rovněž je důležité mít na mysli následující faktory“ nebo „Je třeba také zvážit možnost realizace“.

Obvykle takovou slovní vatu můžeme vypustit nebo nahradit jedním slovem. Nebojme se používat krátké, výstižné formulace, byť byly hovorové.

Zprávy vypracované podle těchto zásad můžou na první pohled vypadat neuhlazeně v porovnání s úředním stylem. Úspora času ale bude obrovská a návyk předkládat důležité body stručně napomůže jasnějšímu myšlení.

(Winston Churchill, 1940)

A závěr

Ať je za mozaikou prostých slov cítit sebevědomí, vůli, a srdce.